

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 975)

Ефективна ЕКОНОМІКА

Дніпровський державний
аграрно-економічний
університет

Видавництво ТОВ «ДКС-центр»

Ефективна економіка № 2, 2015

УДК 336.71 : 330.341.1

Р. В. Лавров,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри банківської справи,
Навчально-науковий інститут економіки Чернігівського національного
технологічного університету, м. Чернігів*

ФІНАНСОВІ ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ БАНКАМИ

R. V. Lavrov,

*cand.econ.sci., associate professor, associate professor of the Banking Department,
Educational and Research Institute of Economics of Chernihiv National Technological
University, Chernihiv*

FINANCIAL PERSPECTIVES OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES INTRODUCTION BY BANKS

У даній статті досліджено вплив прогресивних інноваційних продуктів і технологій на фінансові результати діяльності банківських установ. Здійснено моніторинг існуючих ризиків і загроз та можливостей розробки й практичного використання фінансових інновацій у контексті реалій сучасного економічного простору. Викладено авторські підходи до вирішення поставленого завдання.

In this article influence of advanced innovative products and technologies on financial results of bank institutions' activity is investigated. Monitoring of existing risks and threats and possibilities of development and practical application of financial innovations in the context of real-world effects of modern economic space is conducted. Author's approaches to solution of formulated problem are stated.

Ключові слова: *інновації, фінансові інноваційні технології, банківські продуктивні інновації, фінансові ризики та загрози, результативність інноваційних рішень банку.*

Key words: *innovations, financial innovative technologies, bank innovative products, financial risks and threats, efficiency of bank innovative solutions.*

Постановка проблеми. Нині вирішальним чинником розвитку банків є розробка та застосування інноваційних продуктів і технологій. Так, фінансові інноваційні технології, пов'язані зі створенням нових банківських продуктів, сприяють зростанню конкурентного потенціалу й збільшенню ринкової частки банку, нарощенню обсягів фінансових угод і прибутків, підвищенню реальної вартості банківського бізнесу. Разом з тим, інновації завжди супроводжуються різноманітними ризиками та невизначеністю, що потребує детального аналізу й адекватного реагування з метою забезпечення результативності використання нових фінансових технологій. В перспективі формування зваженого підходу до врахування потенційних ризиків і загроз та оперативна реалізація комплексу заходів їх нівелювання є об'єктивною передумовою для активізації процесу впровадження інноваційних технологій банками.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення наукового доробку з даного питання засвідчує, що цій актуальній проблемі велику увагу приділяли такі видатні вчені-дослідники: Дж. Бутман, Т. Давіла, П. Друкер, Дж. Ендрю, М. Епштейн, А. Кандибін, М. Кін, К. Крістенсен, М. Рейнор, Г. Сіркін, Р. Такер, О. Хотяшева, Г. Чесбро, Р. Шелтон та ін. При цьому науковці вивчали різні сторони відносно розробки, освоєння й поширення інноваційних технологій. Зокрема, розглянуто взаємозв'язок між інноваціями та окупністю інвестицій, фактори швидкого просування нових продуктів на фінансовий ринок і вплив інновацій на результати діяльності банківських установ. Логічною вважається аргументація доцільності й оптимальності інноваційних рішень банку. Однак, методика оцінки економічної ефективності інноваційних технологій зводиться тільки до розрахунку необхідності інвестицій у генерування нових продуктів без урахування значних витрат ресурсів і ступеня ризику [1; 2]. Отже, чимало аспектів цієї важливої проблеми в умовах трансформації фінансово-кредитних відносин вимагають подальших глибоких досліджень та пошуку прийнятних шляхів її розв'язання.

Постановка завдання. Метою даної статті є обґрунтування теоретичних і науково-методологічних засад щодо змісту й завдань створення та введення інноваційних продуктів і технологій банками в період кризових деформацій економічної системи в зрізі їх фінансової доцільності та досягнення стійкого прибуткового функціонування.

Виклад основного матеріалу. В сучасних умовах економічна ситуація не сприяє розробці та інсталяції вітчизняними банками інноваційних продуктів і технологій. Проте, як відомо, будь-яка криза має циклічний характер, починає демонструвати нисхідні тренди й закінчується, після чого з'являються реальні можливості інтенсивного зростання. Крім того, світовий досвід переконує, що негативних наслідків кризових явищ найменше зазнають ті банки, які під час фінансової кризи намагались не лише утримати свої докризові позиції, але й критично переглянути концептуальні напрями діяльності та сформувати нову стратегію модернізації банківської справи.

У зв'язку з цим слід обов'язково мати на увазі, що інноваційні технології генерують не тільки вигоди, але і загрози, які виражені у вигляді фінансового ризику та невизначеності очікуваного результату. Тому стрижневим чинником розширення присутності банку на фінансовому ринку є практичне вирішення питань освоєння інноваційних технологій, що визначають конкурентний статус й основні принципи нарощування загальних обсягів його доходів [3; 6; 8].

Водночас, найбільш вагомий вплив на закріплення позитивних тенденцій у діяльності банківських установ гарантує імплементація винятково інноваційних продуктів і технологій, оскільки принципово новаторські підходи зумовлюють корінні зміни системи, які в сукупності призводять до покращення фінансових результатів та розвитку будь-якого економічного суб'єкта [4].

За оцінкою міжнародних експертів, такі продуктові інновації ґрунтуються на застосуванні якісних новітніх технологій, створюють конкурентні переваги при виході конкретного банку на інші прибуткові сегменти ринку фінансово-банківських послуг, орієнтовані на задоволення існуючих і формування нових потреб інноваційного характеру тощо [7]. Очевидно, що одержання бажаного

синергетичного ефекту базується на максимальному поєднанні зусиль на всіх етапах життєвого циклу відібраних банком інноваційних продуктів. У той же час доречно зазначити, що інноваційний процес вимагає техніко-економічного обґрунтування в частині належної забезпеченості інвестиційними ресурсами у ході реалізації проекту. Тобто на стадії планування треба провести детальний всебічний аналіз структури потенційних джерел фінансування і обрати кращий з варіантів у відповідності до умов надання та повернення [5].

Таким чином, інноваційні банківські продукти, технології або послуги є кінцевим результатом узагальнення фундаментально-прикладних досліджень, наукових розробок й експериментальних робіт, які спрямовані на розв'язання ряду поточних і довгострокових задач. Як свідчить практика, комерціалізація фінансових продуктів інновацій одночасно з технологією їх обслуговування дозволяє банку значно випередити конкурентів у часі й зайняти монопольне положення за рахунок якісних та інших показників. Зважаючи на це, варто враховувати, що такі новації потребують своєчасного вкладення додаткового капіталу для матеріалізації власних унікальних бізнес-ідей та підприємницьких ініціатив. Іншими словами, тенденція до самостійного інноваційного пошуку є цілком зрозумілою й виправданою, оскільки оригінальні нововведення мають куди меншу ймовірність повного (часткового) несанкціонованого дублювання та більшу рентабельність і прибутковість.

З іншого боку, особливістю даного підходу є досить висока вірогідність критичної нестачі вільних грошових коштів банку для фінансування заходів стосовно розробки та впровадження передових продуктів і технологій, так як інноваційна активність пов'язана з великими витратами, а також існує ризик одержання збитків або недоотримання доходу від операційної діяльності. До речі, описана проблема притаманна переважній більшості комерційних банків України, тому важливо системно підходити до управління величиною чистого прибутку, що позитивно вплине на можливість виявлення внутрішніх резервів збільшення обсягів фінансових активів і здійснення ефективних інновацій.

Висновки. Отже, приймаючи адекватні й зважені управлінські рішення з приводу модифікації чи вироблення альтернативних варіантів інноваційного розвитку, видів продуктів і сервісних інновацій та технологій, менеджмент банку проводить незалежну фінансово-економічну експертизу, що допомагає з'ясувати рівень фінансових, матеріально-трудових і часових витрат, причини прояву ризиків, які неодмінно будуть супроводжувати нововведення, а також установити реалістичність й значущість інноваційних впроваджень. Тобто на підставі ретельно продуманого методичного апарату відбувається перехід від невизначеної зацікавленості в інноваціях до виникнення чітких спонукальних мотивів та економічних стимулів постійного їх використання, що є провідною рушійною силою радикальних структурних зрушень і масштабних ринкових перетворень у банківському бізнесі.

Література:

1. Хотяшева О.М. Финансирование и оценка эффективности инноваций / О.М. Хотяшева // Управление корпоративными финансами. – 2004. – № 1. – С. 37-42.
2. Andrew, J., Sirkin, H., Butman, J. (2007). Payback: Reaping the Rewards of Innovation. Boston: Harvard Business Press. 228 p.
3. Chesbrough, H. (2006). Open Innovation: The New Imperative for Creating and Profiting from Technology. Boston: Harvard Business Press. 227 p.
4. Christensen, C., Raynor, M. (2003). The Innovator's Solution: Creating and Sustaining Successful Growth. Boston: Harvard Business School Press. 304 p.
5. Davila, T., Epstein, M., Shelton, R. (2012). Making Innovation Work: How to Manage It, Measure It and Profit from It. New Jersey: FT Press. 368 p.
6. Drucker, P. (2006). Innovation and Entrepreneurship. New York: HarperBusiness. 288 p.
7. Kandybin, A., Kihn, M. (2004). Raising your Return on Innovation Investment. Strategy and Business, 35 (1, June), pp. 38-49.
8. Tucker, R. (2008). Driving Growth through Innovation. San Francisco: Berrett-Koehler Publishers, Inc. 224 p.

References:

1. Khotiasheva, O.M. (2004), "Financing and Assessment of Innovations' Efficiency", *Upravlenie korporativnymi finansami*, vol. 1, pp. 37-42.
2. Andrew, J. Sirkin, H. and Butman, J. (2007), *Payback: Reaping the Rewards of Innovation*, Harvard Business Press, Boston, USA.
3. Chesbrough, H. (2006), *Open Innovation: The New Imperative for Creating and Profiting from Technology*, Harvard Business Press, Boston, USA.
4. Christensen, C. and Raynor, M. (2003), *The Innovator's Solution: Creating and Sustaining Successful Growth*, Harvard Business School Press, Boston, USA.
5. Davila, T. Epstein, M. and Shelton, R. (2012), *Making Innovation Work: How to Manage It, Measure It and Profit from It*, FT Press, New Jersey, USA.
6. Drucker, P. (2006), *Innovation and Entrepreneurship*, HarperBusiness, New York, USA.
7. Kandybin, A. and Kihn, M. (2004), "Raising your Return on Innovation Investment", *Strategy and Business*, vol. 35, no. 1, pp. 38-49.
8. Tucker, R. (2008), *Driving Growth through Innovation*, Berrett-Koehler Publishers, Inc., San Francisco, USA.

Стаття надійшла до редакції 09.02.2015 р.

